

YARATILIŞ İLAHİSİ (Rg Veda, X, 129)

Yrd. Doç. Dr. Korhan KAYA

İçinde yaşadığımız Evrenin on veya yirmi milyar yıl önce "Büyük Patlama" sonucunda oluştuğu söylenir. Nedeni belli olmayan bu patlamadan sonra genişlemeye başladığı ve halen de genişlemeye devam ettiği bilim adamları tarafından anlatılmaktadır. Evrenin şimdiki madde ve enerjisi büyük bir yoğunluk içindeydi. Derken milyonlarca Galaksi ve bu galaksilerden de milyarlarca yıldız ve gezegen oluştu. Sonuçta bizim gezegenimiz ve şayet benzeri varsa, diğer gezegenlerde hayat meydana geldi.

Büyük Patlama'yı ve Evreni düşünmeye çalıştığımız vakit kendi kendimize birtakım sorular sorarız. Büyük Patlamadan önce ne vardı? Evrenin bizim bildiğimiz halinden önceki hali nasıldı? Maddesiz bir evrenden maddeli bir evrene geçiş mi oldu? Başka bir deyişle, galaksimiz olan Samanyolu galaksisi, Güneş sistemimiz ve Dünyamız yoktan mı var oldu?

Dünyanın pek çok toplumuna ait kültürlerde bu sorulara cevaplar arandığı ve efsanelerinde tanrıların ya da bir çeşit kozmik yumurtanın Evreni ve Dünyamızı yarattığını görebiliriz. Tevrat'ın Tekvin (Genesis) bölümünde "Tanrı kâinatı yarattığı zaman dünya şekilsizdi ve boştu", "Herşeyi kaplayan okyanus karanlıkla kaplanmıştı ve Tanrının gücü (veya ruhu) suların üstünde hareket ediyordu"¹ denilmektedir.

Daha sonra Tanrı ışığı yaratır, gece ve gündüzü meydana getirir. Göğü ve suları birbirinden ayırır. Sonra karalar ve denizler birbirinden ayrılır ve karalarda her çeşit bitki yaratılır. Sonra günler, aylar, yıllar belirlenir. Güne hükmeden güneş ve geceye hükmeden ay olmak üzere iki büyük ışık yapar. Sonra denizlerde deniz canlılarını, gökte de gök canlılarını yaratır. Son olarak da kara hayvanlarını ve insanı yaratır.

1 Holy Bible, Good News Edition, The Old Testament, Genesis 1, Cambridge, 1982.

Bu Yaratılış anlatımında Tanrı evren? önceden yaratmış durumdadır. Burada anlatılan sadece dünyanın yaratılmasıdır ve bu bütün evrenin oluşumu dikkate alındığında çok küçük bir zaman dilimini oluşturur.

Kur'an-ı Kerîm'in çeşitli sûrelerinde de muhtelif kereler yaratılış konusuna değinilir ve Allah'ın gökleri, yeri ve ikisi arasında yaşayanları 6 günde yarattığından bahsedilir (Örneğin Kâf Suresi, 38). İncil ve Zebur kitaplarında ise yaratılış bahsi geçmez. Hac 47 ve Secde 5'de 1 Tanrı günü 1000 insan yılı olarak gösterilir. Bu durumda evren ya da evrenin dünyamıza yakın olan kısmının 6000 yılda oluşmuş olması gerekir.

Hint Mitolojisinde ise bütün herşeyin yaratıcısı olarak Tanrı Brahma gösterilir ve bir Brahma günü ve gecesinin 8.640.000.000 yıl olduğu söylenir ki buna 1 Kalpa adı verilir. 1 Kalpa 2000 Mahâyuga'dır. 1 Mahâyuga ise 4.320.000 yıldan oluşur. Bu rakam 4 yuga zamanının toplamıdır. Bu Yuga zamanları tanrıların yıllarıdır ve şöyle hesaplanır:

1. Kritâ Yuga	4.800
2. Treta Yuga	3.600
3. Dvâpara Yuga	2.400
4. Kali Yuga	1.200
	12.000 Yuga

Bir tanrı yılı 360 insan yılına eşit olduğu için:

4.800 x 360 =	1.728.000
3.600 x 360 =	1,296.000
2.400 x 360 =	864.000
1.200 x 360 =	432.000
	4.320.000 Sene.

Bu da 2000 ile çarpıldığında 8.640.000.000 sene elde edilir ki bu bir Kalpa yani bir Brahma günü ve gecesidir.² Bu süre yeryüzüyle Güneş'in yaşından daha uzundur. Büyük Patlamadan bu yana olan zamanın da yansına yakındır. Bu zaman ölçülerinden Rg Veda'da bahsedilmemektedir. Bunlar Destanların oluşturulduğu devrelerde ortaya çıkmıştır. Ancak Rg Veda'da çok ileri ölçülerde sayabileceğimiz bir "Yaratılış İlahisi" vardır. Bu ilahide Yaratılış, göklerin ve yerin

2 Dowson, J., A Classical Dirtionary of Hindu Mythology, London, 1953, s. 381-382.

yaratılışından değil, biraz daha gerilerden, daha doğrusu en baştan başlatılan bir yaratılıştır. Aslında buna "Oluş", "Meydana geliş" gibi isimler vermek belki de daha doğru olur. Çünkü bu bir "kendi kendine oluş" tur. "Yaratılış" sözcüğünde "Yaratan Etki" insanın düşüncelerinde bir "varlık" tasvirini de yaratmaktadır. İnsan ister istemez bu "Bilinçli Kozmik Yapı" nın arzu ettiği ya da hayalinde canlandırdığı ölçüde bir "biçim" inin olmasını istemektedir. Oysaki bunu şu ana kadar kimse bilememiştir. Rg Veda'nın X. kitabının 129. ilâhîsi olan bu ilahî, daha önce Fakültemizin II. Araştırma Sonuçları Toplantısı'nda sunmuş olduğumuz "Ka ilahîsi (X, 121)" ile de ilintilidir.

Yaratılış İlahîsi (X, 129) şöyledir:

nâsadâsînno sadâsîttadânîm
nâsîdraco no vyomâ paro yat
kimâvarîvah kuha'kasya şarmann
ambhah kimâsîdgahanam gabhîranı 1

O zaman ne yokluk, ne de varlık vardı,
Ötede ne bir cennet ne de bir gökyüzü vardı.
O neyi kapsadı? Nerede? Kimin korumasında?
Kavranılmaz ve engin olan su muydu? 1

na mrtyurâsîdamrtam na tarhi
na râtryâ ahna âsîtpaketah
ânîdavâtam svadhayâ tadekam
tasmâddhânyanna parah kimçanâsa 2

O zaman ne ölüm vardı ne de ölümsüzlük,
Ne gündüz belli idi ne de gece.
O, rüzgârsız olarak, kendi gücüyle soludu,
Orada O'ndan başka kimse yoktu. 2

tama âsittamasâ gülbamagre
praketam salilam sarvamâ idam
tuçhyenâbh vapihitam yadâsî
tapasastanmahîncâyatikam 3

Başlangıçta karanlık, karanlık tarafından saklanmıştı,
Bütün bu görülemeyen şey Su idi.
O var olmaya başlarken boşlukla kaplandı,
"Bir Olan" sıcaklığın kuvvetiyle doğdu 3

KORHAN KAYA

kâmastadagre samavartatâdhi
manaso retah prathamam yadâsît
sato bandhumasati nîravindan
hrdi pratîshyâ kavayo manîshâ 4

Başlangıçta İstek ortaya çıktı,
O istek ki aklın ilk tohumudur.
Varlıkların var olmayana bağlı olduklarını
Azizler kalplerini araştırarak anladılar 4

tiraşçîno vitato raşmireshâm
adhah svidâsî 3 dupari svidâsî 3 t
retodhâ âsanmahimâna asan
svadhâ avastâtprayatih parastât 5

Bunların ipleri iki yana yayıldı
Aşağıda mı yoksa yukarıda mı diye,
Orada doğurtanlar, orada güçler vardı
Aşağıda enerji, yukarıda ise etki vardı. 5

ko addhâ veda? ka Īha pravoçat
kuta âcâtâ, kuta iyam visrshtih?
arvâgdevâ asya visarcanena
athâ ko veda yata âbabhüva 6

Kim tamamen bilir? Kim burada açıklar
Bu yaratılışın nereden geldiğini?
Bunun (Evrenin) yaratılmasıyla tanrılar sonradan ortaya
çıktılar.
O halde onun var oluşunu kim bilebilir? 6

iyam visrshtiryata âbabhüva
yadi vâ dadhe yadi vâ na
yo asyâdhyakshah parame vyoman
so anga veda, yadi vâ na veda 7

Bu yaratılış nereden doğdu?
Onu o kurdu mu yoksa onu o kurmadı mı?
Yaratılışın en uzak gökyüzündeki gözleyicisi,
Bunu sadece o bilir, ya da belki o da bilmez. 7

Bu ilahî bize yaratılışın ne zaman olduğunu değil fakat nasıl olduğunu açıklamaya çalışmaktadır. Yaratılışın başlangıcında ne var olmayan (na asat) ne de var olan (sat) vardır. Bu çok ileri ölçüde bir yaratılış açıklamasıdır; çünkü pek çok dinde ve mitolojide yaratılış genellikle bir tanrının veya ismi olan herhangi bir şeyin isteği ve gücü ile oluşur. Rg Veda'nın çok tanrılı devreye ait ilahîlerinde Varuna, İndra, Agni, Vişvakarman gibi çeşitli tanrılar evrenin yaratıcısı olarak görülürler (VII, 86: III, 32, 80: X, 81, 2: X, 72, 2). Yaratılışın biçimi farklı farklı izah edilir. Bara tanrılar dünyayı tıpkı bir marangozun ev inşaa etmesi gibi inşaa ederler. Bu inşaat sırasında ağaç ya da odunun nereden temin edildiği sorusu ortaya çıkar (X, 31, 7: X, 81, 4).³

Bu ilahîde başlangıçta anlaşılması imkânsız şekilde derinlik gösteren şeyin "su" olabileceği söyleniyor. İlk çağ Yunan filozoflarından Thales de suyu herşeyin başı ve kökeni (arkhe) olarak görüyordu.⁴ Parmenides te salt düşünme yoluyla ilahînin en başında söylenen "orada ne birşey vardı ne de bir şey yoktu" ifadesine benzer bir felsefe geliştirmiştir. Ona göre "Bir, Bir Olandadır. Bu birlik kendi içine kapab, doğmamış, yok olmayacak, değişmez, bölünmez, yoğunlaşmaz, seyrekleşmez. Bunun karşıtı olan her görüş var olmayanı var diye göstermek zorunda kalır, bu da olamaz. Çünkü var olan meydana gelmiş bir şey olsaydı, var olmayan bir şeyden doğmuş olması gerekirdi; böylece var olmayan gerçekten var olmuş olacaktır..."⁵

1. şlokada bahsedilen sat-asat (varlık-yokluk) dan X, 72'de de bahsedilir ve bu ilahinin 3. şlokasında "Tanrılar ortaya çıkmadan önceki bir devrede Varlık Var olmayandan çıktı (asatah sat acâtata)" denir.⁶

1. şlokada kullanılan su anlamındaki sözcük ambhas'tır. Bu sözcük Atharva Veda'da ve Vacasaneyi Samhita'da "güç, verimlilik" anlamındadır.⁷ İlahînin 3. şlokasında geçen "salila" sözcüğü ise Rg Veda'da su anlamından önce "akan, taşıp kabaran" veya "düzensiz olarak değişen" anlamlarına sahiptir. Bu sözcükleri kullanan aziz, bu ilahiye söylerken belki de gaz ve toz bulutlarını anlatmak istiyordu fakat bir türlü uygun sözcüğü bulamıyordu.

2. şlokada, o yaratılış sırasında ölümün (mrtyuh) ve ölümsüzlüğün (amrtam) olmadığı söylenir. Pek tabii olarak varlığın ve var olmayanın

3 Radhakrishnan, S., Indian Philosophy, I, London, 1929, s: 99.

4, 5 Gökberk, M., Felsefe Tarihi, Ankara, 1974, s: 27 ve 37.

6 Griffith, R.T.H., The Hymns of The Rg Veda, II. Benares, 1926, s: 486.

7 Monier-Williams, M., A Sanskrit-English Dictionary, London, 1951, s: 84.

olmadığı yerde, bunlarla ilintili olan ölüm ve ölümsüzlük de olmaz. O sırada gece ve gündüzün de olmadığı söylenir. Aslında cümle daha doğru biçimiyle "gece-gündüz şeklinde görünüş yoktu (na râtryâ ahna âsît praketaḥ) şeklindedir.

Burada sat-asat (varlık-yokluk), mrtyuh-amrtam (ölümlülük -ölümsüzlük) ve râtri-ahan (gece-gündüz) gibi birbirine karşıt sözcükler bulunduğu dikkat edersek, bütün zıtlıkların yaratılıştan sonra meydana geldiği sonucuna varırız. Bu yaratılış bizim algıladığımız bir yaratılış, zıtlıklar da bizim zıtlıklarımızdır. Hint mitolojisi bu karşıtlıkları "dvandva" sözcüğüyle isimlendirir. Çünkü bu dünya Tanrı'nın kendi kendine oynadığı bir oyun (lila) dur.⁸ Tanrı kendini sayısız parçalara bölmüştür ve kendini unutmuştur. Pracapati, Vishnu, Brahma gibi isimler altında dünyayı yaratır. Krishna gibi Vishnu'nun bedenlenmiş hali olan kişiler dünyaya geldiklerinde kendilerinin Tanrı olduklarını hatırlarlar (Bhagavadgîtâ, VI, 5, 6). Diğer insanlar ise hatırlayamazlar.

Aydınlık-karanlık, iyi-kötü, zevk-acı gibi karşıtlıklar bu oyunun temel öğeleridir. Oyunda rol alan insanlar gerçekte Tanrı olduklarını unutarak kendilerini oyuna kaptırırlar. Bu durum Hamlet rolünü oynayan bir sanatçının gerçek hayatta Mr. Smith olduğunu unutmamasına benzer.⁹ Ayrıca iyi insanlar meselâ azizler, bilgeler ile kötü insanlar meselâ hırsızlar, katiller arasında da, sonuçta hepsi Tanrı olduğu için, bir fark olmadığı sonucu ortaya çıkar.

Gene ilahiye dönersek, 2. şlokada o yaratıcı gücün kendi gücüyle (svadhayâ) soluk aldığı (ânît) ve bunu alırken de başka herhangi bir hava akımı kullanmadığı (avatâm) anlaşılır.

3. şlokada pek çok yaratılış efsanesinde geçen "karanlık" tan bahsedilir ve görülemeyen şeyin su (salilam) olduğu söylenir. Tabii hem görülmez olup hem de ne olduğu söylenen şeyin yukarıda bahsettiğimiz ambhas kelimesi de dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir. Bir Olan ın (Ekam), ısının gücüyle (tapasah tat mahinâ) doğduğu söylenir. Burada "Bir Olan" dan neyin kastedildiği pek açık değildir. Çünkü zaten tüm Evreni oluşturan madde bir "Bir Olan" idi. Ayrıca ikinci bir "Bir" mi doğmaktadır?

4. şlokada "başlangıçta aklın ilk tohumu olan (manasah retah prathamam) istek (kamah) ortaya çıktı" deniyor. Bilge kişilerin de araş-

8 Watts, W.A., The Way of Zen, Great Britain, 1976, s: 55.

9 Watts, W.A., The Way of Zen, Great Britain, 1976, s: 53.

tırma yoluyla varlıkların var olmayana bağlı olduğunu anladıkları söyleniyor. Buradaki bağ (bandhum) iki şeyi birbirine tutturarak bağ anlamındadır. Yani varlığı tutan var olmayansa, var olmayana da tutan var olandır. İstek konusuna gelince: Bu kâma sözcüğü "istek, ihtiras ve sevgi" anlamlarına haizdir. Bütün Hint Geleneksel görüşünün, Hinduizmin, Caynizmin ve Buddhizmin köreltilmesini ve önüne geçilmesini istedikleri şey bu "Kâma"nın yok edilmesi, etkisiz hale getirilmesidir. Pek çok kutsal kitapta insanı mahvolmaya götürenin "istek ve ihtirasları" olduğu söylenir. Meselâ Bhagavadgîtâ'da (II, 60) "duyuların dinmek bilmez şiddeti, mükemmelliğe erişmeye çalışan bilge kişinin bile aklını uzaklara sürekler" denir. Ayrıca "isteğin insanı mahvolmaya sürüklediğinden" (II, 62, 63) bahsedilir. II, 59'da ise "ruh, En Yüce Olanı gördüğü zaman istekler kaybolur" denilmektedir.¹⁰ Demek ki başlangıçta istek ortaya çıkmakla "Tanrısalılığı" örtmeye ve unutturmaya başlamış oluyor.

5. şlokada azizler gök (upari) ve yer (adhas) karşıtlığını ele alırlar. Bir iple göğü ve yeri ölçerler. Bundan tam olarak ne yapmak istedikleri anlaşılmamakla birlikte, yaratılışın gök ve yer arasındaki bağı araştırırdıkları söylenilebilir. Sonuçta bu ikisinin birbirine karşıt olmayıp birbirini tamamladığını görürler. Çünkü aşağıda (avastât) enerji (svadhâ), yukarıda (parastât) ise etki (prayatih) vardır. Yukarıdan gelen etki aşağıdaki enerjiyi harekete geçirmektedir.

6. ve 7. şloklar bu ilahiyle de çözülememiş olan Yaratılış'ın nasıl olduğunu kimin bilebileceğini soruşturmakla geçer. 6. şlokada "tanrılar bu yaratılıştan sonra ortaya çıktılar (arvâk deva asya visarcanena)" denilerek burada yaratılışı bir tanrı veya isimle açıklamanın saçma olacağı söylenmek isteniyor. 7. şlokada da "En uzak göklerde (parame vyoman) bir gözleyiciden (adhyakshah) bahsedilmekle birlikte bu gözletleyicinin dahi yaratılışı bilmesinden şüphe edilmekte ve neticede bunu kimsenin bilemeyeceği söylenmektedir. Tıpkı X, 72: 2,3'de "varlık var olmayandan tanrıların olmadığı bir devrede oluştu" dendiği gibi.

İlahide Geçen Değişik Takılar

3. şlokada geçen â, klasik Sanskritte kullanılmayan bir takıdır. Bir şeyin önemini veya bütünlüğünü vurgular. Sayı, derece veya sıra belirten sözcüklerle birlikte de kullanılabilir. Örneğin; trih â divah.

10 Bhagavadgîtâ, Gita Press, Gorakhpur, 1961, s: 77-78.

(günde üç kere)¹¹. Burada sarvam (herşey) sözcüğünü etkileyerek sarvamâ (bütün herşey) haline sokmaktadır.

5. şlokada geçen svid sözcüğü de soru veya şüphe belirtir. Örnek: mata putrasya çaratah kva svit (etrafta dolaşan çocuğun annesi nerede?)¹² Burada "aşağıda mı yoksa yukarıda mı?" derken anlatımı ve sorulan soruyu keskinleştirmek için kullanılmıştır. Ayrıca asit fiilinin içinde üç sayısını görüyoruz. "Udâtta" denilen bu işaret yüksek ve keskin bir tür uzatma meydana getirir ve soruyu keskinleştirir.

6. şlokadaki addhâ "gerçekten" sözcüğü de -dha ekinden türetilmiştir, ekadhâ (bir defa), dvidhâ (iki defa), vişvadhâ (pek çok defa), mitradhâ (dost bir tavırla) şeklinde örnekleri de vardır. Bu son ekin kısa a ile yazılanı "sa" ile birleştiğinde sa-dha "bir yönde, birlikte" anlamı verir ki bu klasik Sanskrit'te saha (ile birlikte) tarzında görülür.¹³

7. şlokadaki anga takısı da gene bir vurgu takısıdır ve "sadece, başka" anlamını verir, tvam anga (sadece sen), kim anga (başka kim, başka nasıl?) gibi örnekler verilebilir.¹⁴

Upanishadlarda Yaratılış Konusu

Rg Veda'da başta X, 129'da olmak üzere, X, 121; X, 81; X, 72; X, 90,da ele alınan yaratılış konusu Brahmanalarda da aynı doğrultuda devam eder¹⁵ ve Upanishadlara gelindiğinde konu yeniden araştırılır, Şyetaşvatara Upa.¹⁶ da (I, 1) bu yaratıcı sebebin Brahma olup olmadığı sorulur:

O sebep neydi? Brahma mı? Biz ne zaman ortaya çıktık?
Ne yolla yaşıyoruz? Neyin üzerinde duruyoruz?
Zevkler ve acılarla türlü türlü yaşadığımız
Hayatımız onun sayesinde midir, ey Brahma bilgisini bilenler?

Brihadaranyaka Upa. (V, 5) da ise "başlangıçta bu dünyanın Sudan ibaret olduğu" söylenir. Chandogya Upa. (VII, 10; 1) da da "bu dünya olarak, bu atmosfer, bu gök, tanrılar, insanlar, bu hayvanlar, kuşlar, çimenler, ağaçlar, solucanlar, sinekler, karın-

lı Macdonell, A.A., A Vedic Grammar For Students, London, 1955, s: 216.

12 Macdonell, A.A., age., s: 251.

13 Macdonell, A.A., age, s: 212.

14 Macdonell, A.A., age, s: 213.

15 Hume, R.E., The Thirteen Principal Upanishads, Madras, 1951, s: 394.

16 Upa. — Upanishad.

calar olarak katılaştan şey sadece ve sadece Su'dur" denilmektedir. Chandogya Upa. (III, 9; 1-2) da dünya bir kozmik yumurtaya benzetilmiştir. Burada başlangıçta dünyanın olmadığı ve sonra ortaya çıktığı, geliştiği ve bir yumurtaya dönüştüğü yazılıdır. Bu yumurta bir yıl kuluçka devresinde kaldıktan sonra çatlar ve ikiye ayrılan kabuklarından biri gümüş diğeri altın olur. Gümüş yer, altın ise göktür. Dış zarları dağları, iç zarları ise bulutları ve sisleri meydana getirir. Damarları nehirler ve içindeki sıvı da okyanustur.

Oldukça basit olan bu açıklamanın bir tavuk veya ördek yumurtasının açılmasına benzetildiğini ve sadece dünyanın oluşmasının açıklanmaya çalışıldığını görüyoruz.

Aitareya Upa. (I, 1) da ise "başlangıçta sadece Âtman'ın var olduğu, ondan başka parıldayan hiçbir şeyin bulunmadığından, Atman'ın kendi kendine 'dünyaları yaratayım' diye düşündüğünden" bahsedilir.

Işâ Upa. (4,5) de, Bir Olan (Ekam) m (bu Ekam, X, 129,2 ve 3'de geçendir) hareket etmediği halde düşünceden bile hızlı olduğu, duyu güçlerinin ona ulaşmadığı; hem hareket ettiği hem de etmediği, hem uzak olduğu hem de yakın olduğu, bütün herşeyin içinde ve bütün herşeyin dışında olduğu anlatılır. Aynı anlatım tarzı çok benzer şekilde Bhagavadgitâ XIII, 13-15'de vardır.

Taittiriya Upa. (II, 7) da şöyle bir ifade vardır:

Başlangıçta gerçekten bu dünya var değildi,
Oradan Varlık (sat) meydana getirildi.
Sonra O kendini Ruh (Atman) haline getirdi (svayam akuruta)
Buyüzden ona iyi yapılmış (su-krta) adı verilir.

Buradaki ifadede de varlığın (sat) var olmayandan (asat) çıktığı ve bunun kendisini geliştirerek Atman'ı oluşturduğu söylenir. Geleneksel Hindu görüşünde ve tüm Upanishadlarda Atman'ın Brahma'ya eşit olduğu, dolayısıyla içinde Atman barındıran herkesin (ya da beden tutan her Atman'ın) Brahma'nın ta kendisi olduğu sonucuna varılarak "tat tvam asi" (Sen O'sun) ve "aham brahma asmi" (Ben Brahma'yım) şeklindeki meşhur ifadeler türetilmiştir.

Praşna Upa.'da genellikle yaratıcı gücün adı Pracapati olarak geçer ve herşey ona bağlanır.

Bütün Upanishadlar içinde Rg Veda X, 129'daki ifadeye en çok yaklaşan, Taittiriya Upa. II, 7'deki ifadedir. Bu, Rg Veda X, 72: 2-3 ve Atharva Veda XVII, I, anlatımlara da benzer.

Chandogya Upa. (VI; 2: 1-4) da ise bu görüş, yani varlığın var olmayandan çıktığı görüşü, eleştirilerek çürütülmeye çalışılır:

- 1- Azizim, başlangıçta bu dünya ikincisi olmayan bir varlık (sat) idi. Elbette bazı kişiler: Başlangıçta bu dünya Var olmayan (asat) idi; tek ve ikincisi olmayan bu Yokluk'tan Varlık (sat) ortaya çıktı' derler.
2. Ancak, aziz dostum, bu hangi sebeple oldu? Nasıl oldu da Yokluktan Varlık doğabildi? Aksine sevgili dostum, başlangıçta bu dünya, ikincisi olmayan tek bir Varlık idi.
- 3- O kendi kendine düşündü: 'Çok olmalıyım! Kendimi yaratayım!' O ısı yaydı. O ısı kendi kendine düşündü: 'Çok olmalıyım! Kendimi yaratayım!' O su yaydı. Bu yüzden kim ısıdan dolayı bir ıstırap duysa, su (yani terleme, gözyaşı vs.) meydana gelir.
- 4- Su kendi kendine düşündü: 'Çok olmalıyım! Kendimi yaratayım!' O yiyecek yaydı. Bu yüzden ne zaman yağmur yağsa bol miktarda yiyecek oluşur.

Chandogya Upa. VI, 3:l'de de bu varlıkların meydana gelebilmesi için yumurtadan çıkmak, filiz vermek ya da canlı bir varlıktan türemek gibi üç kökten birinden gelmesi gerektiği söylenir. Bu ve yukarıdaki açıklama tarzı oldukça basit ve gene yaratılışın kökenine gidemeyen, fazla araştırmaya dayanıksız, teslimiyetçi bir ifade tarzıdır. Rg Veda X, 129'un dinamik araştırma gücü ve sabrı burada görülmemektedir. Kaldı ki Chandogya Upa. (VI, 11, 12, 13) da ruhun ölümsüz, bedeninin ölümlü olduğu ve ölümsüz olan Atman'ın nitelikleri ve açıklaması tartışılırken çok önemli bir karşılıklı konuşma yapılır. Ud-dälaka Âruni, oğlu Şvetaketu'ya varlığın sırlarını ve "Tat tvam asi" gerçeğini anlatmaktadır. VI, 12'deki konuşma şöyledir:

1. Buraya bir incir getir.
Getirdim efendim.
Onu ikiye böl.
Böldüm efendim.
Orada ne görüyorsun?
Çok güzel tohumlar var efendim.
Lütfen onları da ikiye böl.
Bölündü efendim.
Şimdi ne görüyorsun?
Hiç bir şey efendim.

- 2- Sonra baba oğula dedi ki: ‚Sevgili oğlum, Őu latif cevheri görmüyorsun-o cevher ki ondan Őu kocaman Nyagrodha (kutsal incir ağacı) meydana geliyor.
- 3- İnan bana oğlum, bütün dünya da işte bu aynı cevherin ruhuna sahiptir. Bu Gerçektir. Bu Atman'dır. Bu Sensin Şvetaketu.' »

Bu konuşmada, kırılan tohumların içinden bildiğimiz anlamda bir varlık çıkmadığı, aksine incir ağacının o görülemeyen Şeyden olduğu söylenmekle, varlığın yokluktan geldiği de söylenmiş oluyor ve bu, Upanishad'daki yukarıdaki Rg Veda X, 129'un tersine yapılan iddialar da kendiliğinden çürütülmüş oluyor.'

SONUÇ

YaratılıŐa iliŐkin sorular Rg Veda'nın X. kitabında bulunan birkaç ilahide toplanmıştır. (X, 72: X, 81: X, 90: X, 121 ... gibi). Bunların içinde en çarpıcı olanı da X, 129'dur. Çünkü bu ilahide teslimiyetçi bir ruh hali olmayıp, aktif bir Şekilde yaratılışın kökeni araştırılmakta; en azından Őu soru sorulmaktadır: "Kim bilebilir?"

Böylece Tanrının bir Őahsiyet olamayacağı, dolayısıyla krallara mahsus makamları olan birisi gibi makamı ve katı bulunamayacağı da anlaşılıyor. Bu ilahide tanrılar çoğul bir halde kullanılıp, Yaratılış konusu onlardan ayrı tutulmuŐtur. Zaten X, 72'de de "Varlık Var olmayandan, Tanrıların olmadığı bir devrede meydana geldi" denmektedir. Dolayısıyla Tanrı veya Yaratıcı Güç, zıtlıkların ötesindeki sükün içinde ve belki de Yokluk'ta aranmalıdır.

Upanishadlarda, Bhagavadgîtâ'da ve benzeri felsefe kitaplarında ise konu dinsel bir örtü ile kapatılarak, Yaratılış da dahil bütün herşey, Brahma ve Vishnu (veya Kŗshna) gibi isimlere bağlanmıştır. Gerçi Brahma da, Vishnu da, Rg Veda'da Ekam (Bir Olan) veya Tat Ekam (O Bir Olan Şey) biçiminde geçen kavramla aynı olsa da, insanların mutlak bir isim ve bir otoriteye bağlı olmak konusundaki tutuculukları böyle düşünmeyi engellemektedir.

Bu kozmogonik ilahî, dünyanın orijinini yokluk (asat) tan çıkan varlığa (sat) ve bunun evrimine bağlamaktadır. İlk önce su var olup, ondan ısı yoluyla akıl ve istek türemiş ve zıtlıklar oluşmuŐtur. Bu fikir Upanishadlarda, Bhagavadgîtâ'da işlenmiş ve Sankhya felsefi sisteminde gelişmiş olan tabiatçı felsefenin de çıkış noktasını oluşturmuŐtur.

RGVEDA X, 129 (1-7) YARATILIŞ :

तत्र प्रथमा-

नासदासीन्नोसदासीत्तदानींनासीद्गजोनोव्योमापरोयत् ।
किमावरीवःकुहकस्यशर्मन्मभःकिमासीद्गहनंगभीरम् ॥ १ ॥

न । असत् । आसीत् । नो इति । सत् । आसीत् । तदानीम् ।
न । आसीत् । रजः । नो इति । विऽओम् । परः । यत् ।
किम् । आ । अवरीवरिति । कुहं । कस्य । शर्मद् । अम्भः ।
किम् । आसीत् । गहनम् । गभीरम् ॥ १ ॥

अथ द्वितीया-

नभृत्युरासीदमृतंनतर्हिनरात्र्याअहंआसीत्प्रकेतः ।
आनीदवातंस्वधयातदेकंतस्माद्धान्यन्नपरःकिंचनासं ॥ २ ॥

न । मृत्युः । आसीत् । अमृतम् । न । तर्हि । न । रात्र्याः ।
अहं । आसीत् । प्रऽकेतः । आनीत् । अवातम् । स्वधया । तत् ।
एकम् । तस्मात् । ह । अन्यत् । न । परः । किम् । चन । आसं ॥ २ ॥

अथ तृतीया-

तमआसीत्तमसागूह्मयेप्रकेतंसलिलंसर्वमाइदम् ।
तुच्छयेनाभ्वपिहितंयदासीत्तपसस्वन्महिनाजायतैकम् ॥ ३ ॥

तमः । आसीत् । तमसा । गूह्मम् । अये । अप्रऽकेतम् । सलिलम् ।
सर्वम् । आः । इदम् । तुच्छयेनं । आभु । अपिऽहितम् । यत् ।
आसीत् । तपसः । तत् । महिना । अजायत । एकम् ॥ ३ ॥

अथ चतुर्थी—

कामस्तदयेससंज्ञताभिर्मनसारेणःप्रथमंयदासीत् ।
सुतोयन्धुमसंतिनिरविन्दन्ऋदिप्रतीप्याकवयोमनीषा ॥ ४ ॥

कामः । तत् । अथे । तम् । सुवर्त । अधि । मनसः । रेतः ।
प्रथमम् । यत् । आसीत् । सुतः । बन्धुम् । असंति । निः ।
अविन्दन् । ऋदि । प्रतिदृश्यं । कवयः । मनीषा ॥ ४ ॥

अथ पञ्चमी—

तिरश्चीनोवितनोरश्मिरेपामधःस्विद्रासीःदुपरिस्विदासी ३त् ।
रेतोधाआसन्महिमानंआसन्त्स्वधाअवस्तात्प्रयतिःप्रस्तात् ॥ ५ ॥
तिरश्चीनः । विदंतः । रश्मिः । एषाम् । अधः । स्वित् । आसी ३त्
उपरि । स्वित् । आसी ३त् । रेतःधाः । आसन् । महिमानः ।
आसन् । स्वधा । अवस्तात् । प्रयतिः । प्रस्तात् ॥ ५ ॥

अथ षष्ठी—

कोअद्वावेदकइहप्रवोचत्कुतआजाताकुतइयंविस्तृष्टिः ।
अर्वाग्देवाअस्यविसर्जनेनाथाकोवेदयतंआचभूर्ब ॥ ६ ॥

कः । अद्वा । वेद । कः । इह । प्र । वोचत् । कुतः । आजाता ।
कुतः । इयम् । विस्तृष्टिः । अर्वाक् । देवाः । अस्य । विसर्जनेन ।
अथ । कः । वेद । यतः । आचभूर्ब ॥ ६ ॥

Ünlü Veda Yorumcusu F. Max Müller (1823-1900) in Yaratılış İlahîsi (Rg Veda, X, 129) Çevirisi:*

1- Orada ne bir şey vardı, ne de bir şey yoktu; orada ne bir gökyüzü vardı ne de ötede bir cennet. Ne kapladı? Neredeydi ve kimin körumasıydı? O anlaşılmaz derinlikteki şey su muydu?

2- Ölüm yoktu, ölümsüzlük te yoktu. Günü ve Geceyi belirleyen bir ışık yoktu. O şey soluk olmaksızın kendi kendine soludu, orada ondan başka hiçbir şey yoktu.

3- Orada karanlık vardı, başlangıçta bütün herşey ışısız bir denizdi; orada yatmakta olan tohum kabukla kaplandı, O Bir Olan, ısının (tapas) gücüyle doğdu.

4- Başlangıçta Sevgi galip geldi, o sevgi ki akıldan fırlayan bir tohumdu; ozanlar kalplerini araştırırken bilgelik yoluyla, varlıkla varolmayanın bağına buldular.

5- Onların boylu boyunca yayılmış ışını, yukarıda mıydı yoksa aşağıda mıydı? Orada tohum taşıyanlar, orada güçler vardı; kendiliğinden-güç aşağıda, istek yukarıda idi.

6- Bu yaratılışın nereden doğduğunu burada kim açıkladı, kim bilir? Tanrılar bu yaratılıştan sonra geldiler, o halde onun var oluşunu kim bilir?

7- Bu yaratılışı, kendisinden doğmuş olan, gerçi onu o mu yaptı yoksa o yapmadı mı (belli değil), enyüksek gökteki gözleyici, sadece o bilir, hatta belki o bile bilmez.

* Radhakrishnan, S., Indian Philosophy, I, London, 1929, s: 97-98.

Kaynaklar

- Dowson, John.: A Classical Dictionary of Hindu Mythology and Religion, Geography, History and Literature, London, 1953.
- Gökberk, Macit.: *Felsefe Tarihi*, Ankara, 1974.
- Griffith, Ralph, T.H.: *The Hymns of The Rg Veda*, II, Benares, 1926.
- Holy Bible.: *Good News Edition*, The Old Testament, Cambridge, 1982.
- Macdonell, A.A.: *A Vedic Grammar For Students*, London, 1955.
- Macdonell, A.A.: *A Vedic Reader For Students*, Madras, 1951.
- Monier - Williams, M.: *A Sanskrit-English Dictionary*, London, 1951.
- Radhakrishnan, S.: *Indian Philosophy*, I, London, 1929.
- Şri Rk Samhita.: *Commentary by Sayana* (9 Cilt), Bombay, 1867.
- The Bhagavadgita, Gita Press, Gorakhpur, 1961.
- The Bhagavad Gita, Translated From the Sanskrit by Juan Mascaro, Penguin Books, Great Britain, 1980
- The Thirteen Principal Upanishads, Translated From The Sanskrit by Robert Ernest Hume, Madras, 1951.
- Watts, W. Alan.: *The Way of Zen*, Great Britain, 1976.